

KORRONTEAK

IXIAR ROZAS

Barkatu, itxiko al zenuke atea mesedez?

Emakumeak ez dio Abdouri galdetu, ate ondoan eserita dagoen gizonari baizik. Batzuetan begiak ixten zaizkio leihoan dagoen emakumeari; loaren bidea hartzen du, baina berehala esnatzen da buruaren nahigabeko mugimendu batekin. Begiak zabaltzen dituzenean urtsuak dituela ikusten du Abdouk, eta leihoaz bestaldera darama berriro soa. Haietako batean, buruaren mugimendu nahigabea Abdouren sorbaldan amaitu da. Oso leuna da emakumearen ile beltzarana, ume batena dirudi, baina aurpegian dituen zimurrengatik berrogei bat urte botako lizkioke. Usain ona du, berezkoa; ez du perfume merkerik erabiltzen, herriko neskek mutiletan egin nahi dutenean ez bezala. Burua sorbaldatik kendu dio Abdouk, leun, eta berriro ere beiraren kontra bermatu dio.

Ate ondoan eserita dagoen gizonak liburu batean du begirada. Trena geltokiren batean geratzen den orotan, liburutik altxatzen du, leihoan jartzeko, eta hasperen egiten du, liburuan irakurtzen ari den guztia leiho hartan islatzea nahiko bailuen. Eta ateari zeharkako begiratu bat ematen dio noizean behin, honek itxita

jarraitzen duela ziurtatzeko. Beltzez jantzita dago. Goitik behera. Leihoaz bestaldera erortzen ari den euria bezala.

➤ Euriak desira ezkutuak betetzeko ahalmena duela entzun izan du Abdouk ulertzeko gaitasuna duenetik.

Trenera igo aurretik inork ez zion esan hainbeste euri egingo zuenik. Nora jo behar zuen esan zioten, trena non hartu behar zuen eta zenbat orduko bidaia izango zen, baina ez, adibidez, euriarena bezalako ñabardurarik –ez zen, antza, azpimarragarria, bidaiari buruz jakin beharreko guztiak esan zizkionarentzat–. Ordaindu zion diru kopuruaren truke ez zegoen horrelako informaziorik jasotzerik.

Xehetasun hori garrantzitsua da beretzat, ordea, akaso hortxe, euriaren baitan, datekeelako bere eginkizunaren arrakasta ala porrota. Ulertzeko gaitasuna duenetik entzun dituen euriari egoztitako dohainak benetakoak badira behintzat.

Hemeretzi urte bete berriak ditu Abdouk. Ezagutzen ez duen hiri baterantz doa: Parisera, ulertzeko gaitasuna duenetik bere herritarren ahotan hain sarritan entzun duen hirira. Trenez orain, edozein ustekabe saihesteko modurik ziurrena dela adierazi diotelako; baina aurretik, ahal izan duen guztian: oinez, itsasontziz –txalupa bati itsasontzia dei badakioke–, hozkailu-kamioi baten atzealdean. Gau eta egun, bizitza hobe baten bila, bera bezain gazte diren beste batzuek inguraturik. Zorionez, horien aurpegietara so egitean ikusi du Abdouk bera desberdina dela, bera ez baitoa bizitza hobe baten bila: bere abizenari ohore egitera doa Parisera. Horretara bakarrik.

Egunak dira Mali agurtu zuela. Agur esan ziola arren aita topa zezan eskatzen zion amaren begiradari. Poltsikoan darama, paper zati batean idatzita, jatetxe baten helbidea –bilaketaren abiapuntua–, eta baita aitaren argazkia ere –bilaketan lagungarri izango zaiolakoan–. Jatetxean elkartzen omen dira maliar guztiak astean behin, eta ziur dago aitaren arrastoa eurek eman-

go diotela. Helduleku bakarra du, beraz, hara ez bada ez baita-ki nora jo.

Pariseko tren geltokian ikusi omen zuten Abdouren aita azkenekoz. Jatetxearen jabeak ikusi zuen, maleta handi bat zeramala, eta horrek bi gauza adieraz zitzakeen: hiritik alde egiteko zorian zegoela ala iritsi berria zela. Baina Abdouren aitak geltokitik atera eta taxi bat hartu zuela ikustean, lehenengo aukera baztertu egin zuen jatetxearen jabeak. Geratzera zetorren, beraz; beste herritar bat patu hobeago baten bila, horixe pentsatu zuen. Taxira gerturatu zenerako urrundu egin zen. Agurtzeko betarik ez. Eta geroztik ez dute hura berriro ikusi. Baliteke hiritik joan izana, edo, besterik gabe, kale eta etxe labirinto hartan barrena desagertu izana. Hiriko biztanle asko bezala. Hori da esan ahal izan dioten guztia.

Abdouk badaki, ordea, berari ez zaiola gauza bera gertatuko, herrira itzuliko dela; hori pentsatzen aritu da trenean eseri dene- tik, trenak burdinbidean daraman abiadaren eraginez dena arin- du bailitzañ. Agian, bereak ez diren beste hamaika arrazoirenga- tik, bera bezalaxe trenean doan jendearekin nahasi delako. Izan ere, beste bat da orain Abdou bagoian, ondoan dituen gizonaren eta emakumearen aldean desberdina, baina aldi berean leihotik begira dezake berak ere, egunero ibilbide bera egiten duenaren patxadaz –poltsikoan daraman argazkia ahaztuz–. Besteek beza- laxe txartela ordaindu du berak ere; ez du itxura txarrik, amak propio erosi zioñ alkandora apaina baitarama soinean. Azalaren kolore ilunak bakarrik egiten du nabarmen, baina horrek ez du zertan kezkatu, Parisen bera bezalako azal iluneko asko baitago.

Bat-batean, emakumea tinko zutitu, berokia jantzi eta pasi- lora atera da sakelako telefonoa eskuan duela; gizonaren begi- radak esku artean duen liburuan jarraitzen du, eta tarteka oinen artean duen maleta beltzera egiten du so. Ederra da emakumea, beltzarana; margotuak ditu ezpainak, gorriz; apain doa jantzita. Besoekin inguratzen du gerria, gorputza berotzeko berokia

nahikoa ez bailuen. Zigarroari zupada pare bat eman eta berriro itzuli da bagoira, beste gazte bat bagoira sartu den unean berean. Azal ilunekoa balitz Abdouren antza handia izango luke gazte horrek; desberdintasun handi bat dago, ordea, bien artean: gaztea ere Pariserantz doa, baina, Abdouk ez bezala, munduko beste edozein hiri aukera zezakeen bezala aukeratu du hiri hori.

Libre al dago eserlekua?, esan du gazteak bagoiari begiratu azkar bat emanaz.

Irribarretsu galdegin du. Hirurek baietz egin dute buruarekin: mekanikoki emakumeak, Abdouk atsegin, eta begirada liburutik altxatu gabe gizonak. Gazte sartu berriaren itxura zakarrari zeharka begiratzeko bakarrik mugitu ditu azken honek begiak. Maleta bat darama gazteak, emakumeak bezalaxe, baina ez da pertsona garrantzitsuek eramaten dituzten horiek bezalakoa: musika— tresnak gordetzeko horietakoa baizik; gitarra bat, biolin bat, kontrabaxu bat, edozer eraman dezake barruan. Segundo batez, bagoian gaztea eta Abdou bakarrik daudela dirudi, elkarri nola begiratzen dioten ikusita. Luze, sakon, batak bestea sakon aztertuz. Abdouk leihora desbideratu behar izan du berriro begirada. Bere herrian sexu bereko gizonekin oheratzea nahiko arrunta den arren, emakumeak maite ditu Abdouk. Nolabait esateko, gauak eta gauak emango lituzke alboan duen usain gozoko emakume beltzaranari besarkatuta. Haren ezpain finak bereekin janean.

Bagoiko atea zabalik geratu da, beste behin.

Barkatu, itxiko al zenuke atea mesedez? Korrontea dabil eta ez nuke hoztu nahi, esan dio emakumeak gizonari, ahal duen modurik atseginenean.

Gerria besoekin inguratzen du berriz emakumeak. Begiak ixten hasi zaizkio, Abdouren pentsamenduak asmatu eta haiengandik ihes egin nahiko bailuen.

Berde dago leihoaz béstaldeko paisaia guztia. Zein desberdinak diren Abdouri begietatik abiada bizian igarotzen zaion paisaia emankorra eta bere herriko lautada irmoak. Agure baten azal zahar eta zimurtuaren itxura dute han; hemen, ume baten ile kizkurra bezain harrotua dago dena.

Hainbeste dira Abdouk ulertzen ez dituen gauzak... Badago, ordea, guztien gaintetik nabarmentzen den bat: zergatik gainditu behar dituen hainbeste oztopo edonora iristeko; zergatik ibili behar duen suge bat bezala arrastaka, bere bizitza arriskuan jarriz, mendeetan zehar herrialde handiek behar zuten guztia lapurtu badiote jabegoan zuten lurraldeari. Bere herriari.

Zergatik egiten diguzue hau guztia?

Galdera hori egingo lieke Abdouk gizonari eta emakumeari, baita gazteari ere. Galdera hori eta beste asko. Izango al lukete erantzunik. Nor da bera, ordea, lasai asko dauden horien bizitzan sartzeko. Nahiago du egunen batean dena errazago izango dela pentsatu, nahiz eta ulertzeko gaitasuna duenetik entzun duen boterea handitu egiten dela txikien bizkarretik, eta bere lurraldea oraindik askoz txikiagoa egin daitekeela. Dena dela, jakin badauki bere bizitzan behintzat zerbait aldatzera doala, hobe baita gauza handietan baino txikietan sinestea. Handiak aldatu ahal izateko txikietatik hasi behar da. Eta horixe egingo du berak aita-aren arrastoa aurkitzen duenean.

Euriak lagunduko ote dio?

Euritsua izan zen halaber, iratzartzean ama malkotan aurkitu zuen goiza. Egun euritsuak gogoratzea ez da harritzekoa, urtean behin, edo asko jota bitan, botatzen baitu euria bere herrian. Eta horri, goiz hartan gertatutakoa erantsi behar zion: bere aitak etxetik alde egin zuela. Aita bat joan eta ez itzultzea bizitzan behin gertatzen da, asko jota bitan, itzuli eta berriro joaten bada ez baitago hirugarren aukerarik. Hori entzun izan du Abdouk ulertzeko ahalmena duenetik.

Horregatik, aita itzuliko zela pentsatu zuen hasieran Abdouk, amaren malkoen esanahia beste bat zela: ume bat ekarri behar zuela, alegia, aitak beste ume bat egin ziola eta pozez ari zela negarrez. Hori zen euriak zekarren amaren desira ezkutua. Abdouren desira ezkutua bistan geratu zen amari, goxo, xamurtasunez, horrela hitz egin zionean.

Ez arduratu; iluntzen duenerako etxean izango da.

Horrelakoak esatea anaia zaharrari dagokiola jakiteak ematen zion ardurarekin hitz egin zuen Abdouk. Ez zuen, ordea, amaren atsekabea lasaitzea lortu: ur-tantek lur iharra urratzen zuten indarrarekin iluntzen zuten malkoek amaren aurpegia. Dardara batean zegoen bi eskuekin heltzen zuen papera. Isiltasuna hain zen sakona, non dardararen hotsa ere antzeman baitzitekeen airean. Amak, begirada inon ez zuela, isiltasuna eten zuen arte.

Alde egin du; utzi egin gaitu, Abdou.

Semearen izena erantsi zuen amaitzeko, geratzen zitzaion esperantza bakarra. Logelara itzuli zen Abdou, kopetilun, eta euriari begira geratu zen, leihoa zabal-zabalik zuela. Kea zerion lurrari, berotasunaren eta euriaren arteko norgehiagokan. Logelari ere kea zerion, Abdouk eskuz egina zuen eta gogoz zurruputzen ari zen zigarroarena.

Hamabost urte besterik ez zituen orduan. Beste lau joan ziren ama gaixo aurkitu zuen goiz euritsua iritsi zen arte.

Joan zaitez haren bila, Abdou, esan zion amak tinko goiz hartan. Ez zaituztet bakarrik utzi nahi ni joaten naizenean.

Zituen zazpi seme-alabez ari zen. Eta zaharrenak, Abdouk, bazekien amak ez ziola inoiz hain modu arduratsu eta zorrotzean hitz egin. Zerbait larria gertatzera zihoan eta bere esku zegoen guztia egingo zuen. Ez zuen denbora galtzerik.

Emakumeak eserlekutik altxatzerakoan egin duen zaratak trenera itzularazi du Abdou. Maleta txiki beltza hartu du emakumeak, eta pasillora doa. Telefonoa atera, botoiak sakatu eta zain

dago; hizketan hasi da, urduri, esaten duen hitz bakoitzean bizitza joango balitzaio bezala. Aurpegi ilunez eten du deia. Beste dei bat ari da egiten, lasaiago; irribarre batek ihes egin dio zain dagoen bitartean. Maleta txiki beltzetik egunkari bat atera eta zabaldu egin du.

Abdou ez da emakumeari begira dagoen bakarra, liburua duen gizonak ere ez dio begirik kentzen; baina gazteak ez: harrapatuta daukate bere pentsamenduek, edo poltsan daraman tresnak. Berriro eten du deia emakumeak; maleta txikia hartu eta aurrera doa korridorean, zigarro bat piztu ondoren. Zupada sakona eman, eta leihotik begira geratu da. Kanpoaldetik datozen errepideko argiak haren aurpegian islatzen dira. Orain argi bat, ondoren itzal bat. Edozein erabaki hartu aurretik birritan pentsatzen duten emakume horietakoa da. Beste zupada bat. Beste pentsamendu bat.

Barkatu, itxiko al zenuke atea mesedez? Korronteak dabil.

Airean gelditu dira hitz horiek. Bagoiko sabaitik zintzilik. Ahots pisua du —hitz bakoitzari garrantzi handia ematen dio—, sartu berri den gaztearena ez bezalakoa; arinagoa da azken honena: hitz bat esan arren, beste edozein erabil zezakeen; Parisen orde zedozein hiri aukera zezakeen bezala. Gizonak ez du oraindik ahoa zabaldu.

Ezkonduta al zaude? Ba al duzu seme-alabarik?

Hori guztia jakin nahi luke Abdouk: emakumea ezkonduta dagoen, senarra ote duen begi urtsuen arrazoia. Senarrari deitu berri ote dion. Liburua eskuetan duen gizonak Abdouren poltsa zaharrean jarri du orain begirada; barruan zer daraman asmatu nahian bezala —nahita ere ez luke sekula asmatuko, ordea, aita bueltarazteko argazkiz eta oroigarritz beterik duela—.

Oroitzapenak pizten badizkiozu bakarrik itzuliko da, esan zion amak tinko, aurretik aukeratutako gauza guztiak poltsan sartzen zizkion bitartean.

Eta aurkitzen ez badut, ama, zer gertatuko da?, galdetzen dio orain Abdouk bere buruari.

Emakumea bagoira bueltatu denean, liburura itzuli du begirada gizonak, arreta Abdourenan zuela konturatu eta lotsatuta bezala. Emakumea hilekoarekin egon daitekeela otu zaio Abdouri. Usaimena du Abdouk zentzumenik garatuena, eta hilekoa duten emakumeek desberdin usaintzen dutela daki; bagoira sartu denetik, ordea, usain gozoa gailentzen da eta ezin du besterik antzeman. Emakumearengandik askoz gertuago egon behar luke horretarako; burua berriro sorbaldan jartzen badio saiatuko da sakonkiago usaintzen. Gainera, esatera doanean jarri du arreta guztia.

Asko geratzen al da heltzeko?, ausartu da galdetzera, behin goz, Abdou.

Galderak, askotan, ezezagunenganantz gerturatzeko modua direlakoan bota du. Gazteak ezetz esan dio buruarekin, irribarretsua. Beste biak, ordea, oso urrun daude bagoi horretatik, tren horretatik. Abdouri iruditzen zaio ordu dezente direla trena abiatu denetik; beraz, baliteke, gazteak esan bezala, gutxi geratzea. Poltsikoan daraman argazkia atera eta berriro ausartu da. Arnasari eutsi dio.

Ezagutzen al duzue?, galdegin du herabe, honakoa erantsiz: nire aita da.

Argazkirantz jiratu dute hirurek burua, batera. Isiltasuna nagusi da. Mutu daude argazkiari begira. Baikortasun keinu xume bat besterik ez du behar Abdouk bere bidaia alferrikakoa izango ez dela jakiteko. Keinua bakar bat. Baina luzea da isiltasuna. Gazteak sentitzen duela dio etsipen keinu batez: urteak dira ez dela hiri hartan izan.

Parisen norbait aurkitzea, patuan sinestea bezain ezinezkoa da, esan du, berriz, emakumeak.

Haren hitz pisuak airetik zintzilik geratu dira, berriro. Zeharka begiratzen dio emakumeak argazkiari, aita eta semearen arteko

antza handia dela ukaezina baita. Gustura asko esango lioke emakumeak Abdouri gizon hura agian ez dela bere aita. Amaz bakarrik dagoela ziur bera, inoiz ez duela jakin —eta ez duela jakingo— aita duen benetako aita. Bizitza horrelakoa dela Paris bezalako hiri erraldoietan. Eta itzultzeko bere herrira, hori ere esango lioke, hiriaren atzaparretan erori nahi ez badu. Eta emakumeak hori pentsatzen duen bitartean lehenengoz gurutzatu dira bien begiradak, instant luze batez, korronte luze bat sortuz. Gaztearen ezpainak gau oso batean galtzeko modukoak direla pentsatu du emakumeak.

Ez, ez dut sekula ikusi; asko sentitzen dut, asko, errepikatu du bere burua konbentzitu nahian, eta ezetz egin du buruarekin.

Ezezagunaren kolorea du emakumeak begietan, Maliko gau ilunetan ikusten den zeruarena. Azal ilunekoentzat ez baitago urdina baino kolore beldurgarriagorik. Hori ere aspaldi daki Abdouk.

Isiltasunak bere lekua hartu du berriro bagoian, burdinbidearen hotsak bakarrik eteten du. Isiltasunak ateak itxi dizkie baikortasun hitz xume guztiei.

Txistuka hasi da gaztea; musika-tresna poltsatik atera eta oraintxe bertan hasiko litzateke jotzen. Gizonak berriro du begirada liburuan eta emakumeak, leihoan. Ilajea orrazten du azken honek behatzekin. Behatzak ile artean dituenean zirrikituak zabaltzen dira, eta horietan barrena sartzen den argiari esker, leihoaz bestaldeko argitasuna handiagoa dela ikusi du Abdouk. Zalantzarik gabe, iristen ari dira, edo behintzat orain arte zeharkatu dituzten herriak baino handiagoa den hiri batera ari dira gerturatzen. Trenetik jaitsi bezain pronto paper zati batean idatzita daraman jatetxearen helbidera eramateko esango dio taxigidariari.

Mantsotzen hasi da orain trena. Emakumeak eskuko ispilua atera du poltsatik makillajeari ukitu batzuk emateko. Ondoren,

zutitu, bagoitik atera eta telefonoz hitz egiten hasi da. Bi aldiz, aurrekoan bezala: aurpegi zurruna lehenengo aldian, eta irribarra bestean.

Oraingoan ez da eserlekura bueltatu; zutik geratu da pasilloan, pentsakor, hiriaren gaueko argiei begira. Abdou egoeraz baliatu da aurpegia leihora gerturatzeko. Geltokiko burdinazko teilatua ikusten du, eta beirak itzultzen dion bere aurpegi nekatuaren isla; baita barruko beldurrarena ere: hiri hartan egun batzuk geratzea lortuz gero, egun horiek hilabeteak bilakatzea, eta hilabeteak urteak. Malitik atera diren guztiei gertatu zaien antzera.

Poltsaren ertzak ferekatu ditu gazteak, gogoz; badaki trena gelditu bezain pronto eskuan izango duela berriro bere musikatresna, haren sokak hatzen artean. Gizonak liburua itxi eta hasperen egin du, etxera iritsi arte ezingo baitu irakurri. Baliteke arreta harrapatu ez dion liburuaz asper eginda egotea. Emakumeak zigarro bat piztu du, korridorean.

Trena gelditzen ari da. Gaueko hamarrak direla ikusi du Abdouk geltokiko ordulari nagusian. Eta ordulariaren azpian dagoena ez zuen espero, bidaiatzeko modurik ziurrena trena zela esan baitzioten. Ez zitzaiola deus gertatuko. Egia da gauez bidaiatzeko aholkatu ziotela. Amak erositako alkandorak oharka-beagoa egingo ahal du. Izerdia dario lokietatik: polizia dago nasan, kale-jantzian, hurrengoa noiz atxilotuko zain.

Bagoira itzuli da emakumea. Beste behin, bigarren aldiz, begiratu dio emakumeak Abdouri, kezkatuta, polizia nola saihestuko duen galdetuz bezala. Poltsan liburua gorde duen gizona eta gaztea, berriz, ez dira poliziaren presentziaz jabetu. Gazteak beste nonbait du dagoeneko begirada, eta burua.

Zigarro bat eskaini dio emakumeak Abdouri. Beren eskuek elkar ukitu dute metxeroarekin su-lama gerturatu dionean. Abdouk ezin izan du, ordea, irribarrerik egin eskerrak emateko.

Emakumeak maleta bat jaitsi du buru gainean duen burdinazko apaletik. Gizonezkoak ere bere maleta hartu du; gurpildun horietakoa da. Gazteak besapean babestu du musika-fresnaren poltsa.

Abdouk, berriz, eserlekuan jarraitzen du. Euria egingo balu, trenari ez geratzeko eskatuko lioke, aurrera jarraitzeko, eta atzera egiteko hiri hartara eraman duten kilometro guztiak; baina geltokia handia da, erraldoia, eta babesten duen teilatuak ez dio kanpoan euria ari duen ala ez ikusten uzten.

Hirurak bagoiko atera gerturatu dira, eta lehenengo nork gurutzatuko duen zain geratu. Geltokiaren derrepenteko argitasunak agerian utzi du Abdouren beldurra.

Erabat gelditu da trena orain; Abdouk ez du zutitu eta bere poltsa sorbaldan zintzilikatzeko beste erremediorik izan. Emakumea ateratzear zegoen, baina lehenengo gizonari eman dio bidea.

Nasatik, jaisten doazen guztiak miatzen ditu begiradaz polizietako batek. Gizona badoa behera; eta haren atzetik gaztea. Azken begiratu bat eman dio honek Abdouri, bat-batean dena ulertu duela adieraziz bezala. Atzera egin nahiko luke Abdouk, baina beranduegi da jada. Emakumearen txanda iritsi da; Abdou haren atzetik doa, poliziaren irribarre itxia begietan sartzen ari zaion unean berean. Eta oso azkar gertatu da dena, segundo batean: emakumeak besotik heldu dio Abdouri.

Nire senarra makal samarra da, esan dio emakumeak poliziarri zalantza izpirik gabe. Goazen, laztana, alaba zain dugu-eta.

Emakumeak ez du ezer gehiago erantsi, musu leun bat Abdouren masailean, hori besterik ez. Besotik helduta jaitsi dira bagoitik. Abdou hitzik gabe geratu da; ezin du gertatzen ari dena sinetsi. Baina besotik tinko heltzen dion emakumearen aginduetara dago. Erabat.

Poliziak susmakor begiratu du bikotea segundo batez, hitza ahoan du; lanbideari zerbait esan eta lanean jarraitu dute biek.

Liburua besapean duen gizonak den-dena ikusi du. Zerbait esatera doa, baina nahiago izan du behin-behineko bikotea geltokiko sarrera nagusitik desagertzen ikusi –liburuetan ez baitu horrelakorik inoiz irakurri ahal izan–. Gaztea geltokiko eserleku batean eseri da, beste edozein izan zitekeen eserleku batean. Eta zerbaiten zain geratu da.

Geltokitik atera denean, euria ari duela ikusi du Abdouk. Emakumeak polizia begira ez dutela ziurtatu ondoren, besoa askatu dio Abdouri. Honek irribarre zintzoa eskaini dio: zigarroarena ezin izan dio eskertu, baina bai geroztik egin duen guztia. Ondoren, azken begirada bat agur modura. Istant batez.

Zain duen gizon bati eman dio musu ezpainetan emakumeak, oso leun. Motor batera igo eta urrundu egin dira. Abdouk, berriz, poltsikoan duen helbidea atera du taxi batera igo aurretik. Gidariak, ordaintzeko dirua duela ziurtatu ondoren, igo daitekeela esan dio Abdouri.

Taxira igo aurretik, Abdouri oraindik lokietatik darion izerdia darama euriak. Eta behin eserlekuan, aitaren argazkia erakutsi dio Abdouk taxi-gidariari.

Hiria abiada bizian doa leihoan.